

## הלכות ברכת הפירות - ג מיץ, יין ומוצץ פירות

### שוע"ר סי' קנח

ד' אין נקרא משקה בלשון התורה אלא ז' משקים, שהם המים והיין והשמן...  
ה' שאר כל מי פירות, אפילו במקום שרגילין לעשות משקים לשתייה מסחיטת איזה פירות, שהוא חשוב כמשקה לענין שבת, אינו נקרא משקה לענין טומאה, וכן לענין נטילת ידים.

### שוע"ר סי' רב

י' כל הפירות שסחטן להוציא מימיהם, אין מימיהם חשובים כמותם לברך עליהם בפה"ע ... אלא מברך עליהם שהכל נהיה בדברו, כי זיעה בעלמא היא ואינה נחשבת כגוף הפרי. חוץ מזתים וענבים שהיוצא מהם כמותם, שאף שנשתנו נשתנו לעילוי, שבשינויים הם באים לכלל דרך אכילתם, שעיקר הפרי לכך נטעוהו, ענבים להוציא מהן יין וזיתים להוציא מהן שמן, לפיכך פרי הוא וראוי לברך עליו בורא פרי העץ.

אלא שהיין, מפני חשיבותו שסועד ומשמח הלב, כמ"ש ויין ישמח לבב אנוש, הוציאוהו מכלל פירות העץ וקבעו לו ברכה לעצמו, והיא בורא פרי הגפן, שהיא ברכה פרטית ומבוררת יותר שמבוררת ופורטת יותר חשיבותו שהוא פרי הגפן. ואם בירך בורא פרי העץ לא יצא [הגהת מהרי"ל: אבל בסידור השמיט דין זה, וכמדומה לי ששמעתי מפיו הקדוש נ"ע שחזר בו, ופסק כאבן העוזר שיצא בברכת בורא פרי העץ]...

והשמן אין מברכין עליו בורא פרי העץ כששותהו לבדו כמות שהוא, שהרי הוא מזיק לגופו ואינו נהנה כלל בשתייתו, ואין לברך ברכת הנהנין כלל על שתיה זו. אלא כגון שערבו עם איזה משקה בענין שנהנה ממנו ואינו מזיקו. ואף על פי שהשמן מועט, אין הולכים אחר הרוב לברך ברכת אותו משקה, אלא מברך על תערובת זה בורא פרי העץ שהיא ברכת השמן. במה דברים אמורים בחושש בגרונו ומתכוין לרפואה בשתיה זו, שהשמן מרכז את הגרון ומרפאו, אלא מפני שאי אפשר לשתות שמן לבדו לכך שותה על ידי תערובת שאר משקין הרבה ממנו, אבל כוונתו בשתיה זו הוא על השמן, לפיכך מברך ברכת השמן שהיא העיקר ופוטר את המשקה הטפל, שכל עיקר ועמו טפילה מברך על העיקר ופוטר את הטפילה.

כ' קנים המתוקים שסוחטין אותן ומבשלים מימיהם עד שנקפאות וידמו למלח (שקורין צוק"ר), וכן המוצץ אותן, יש אומרים שמברך שהכל נהיה בדברו כעל שאר מי פירות, ויש אומרים שאינן דומין לשאר מי פירות הואיל ואין הקנים ראויים לאכילה ואין נוטעין אותם אלא בשביל מימיהם זהו פריים, ומברכים עליהם בורא פרי העץ. וספק ברכות להקל בדיעבד, אבל לכתחילה יברך שהכל לצאת לדברי הכל.

### שוע"ר סי' רד

יד' כל האוכלים והמשקים שאדם אוכל ושותה לרפואה, אם טעמן טוב והחיד נהנה מהם, מברך עליהם תחילה וסוף, אף על פי שאינו תאב להם כלל ואינו אוכלם אלא מחמת אונס חליו, אבל אם הם רעים שאין לו הנאה, אף על פי שמתרפא מהם אינו מברך לא בתחילה ולא בסוף.

### שוע"ר סי' ריב

כל שהוא עיקר ועמו טפילה מברך על העיקר ופוטר את הטפילה ... שניהם עיקר אלא שהאחד מרובה והאחד מועט, שהרוב נחשב עיקר והמועט טפל.

### שוע"ר סי' שכ

א' הסוחט זתים להוציא מהם שמן או ענבים להוציא מהן יין חייב ... אבל שאר פירות מותר לסחטן מן התורה להוציא מימיהם, מפני שכל מי פירות אין עליהם תורת משקה אלא היוצא מן הזיתים ומן הענבים בלבד ... ומדברי סופרים אסור לסחוט אפילו תותים ורמונים מפני שמקצת בני אדם שיש להם הרבה תותים ורימונים הם סוחטין אותן לשם משקה כזיתים וענבים ... ויש אומרים שכל הפירות אסור לסחטן מדברי סופרים לצורך מימיהם ... וכן נוהגין להחמיר במקומות הרבה. אבל העיקר כסברא הראשונה, ומכל מקום במקום שנהגו להחמיר אין לשנות.

### לוח ברכת הנהנין פ"א

חוץ מן היין והפת, שמפני חשיבותם קבעו להם ברכה מיוחדת להם בפני עצמם, שהיין הוציאו מכלל פירות האילן לברך עליו בורא פרי הגפן מפני חשיבותו שמשמח הלב, שנאמר ויין ישמח לבב אנוש. ואם בירך בורא פרי העץ לא יצא, והפת הוציאו מכלל פירות הארץ [לברך עליה המוציא לחם מן הארץ] מפני חשיבותו שסועד הלב, שנאמר ולחם לבב אנוש יסעד. ואם בירך בורא פרי האדמה לא יצא.

### סדר ברכת הנהנין פ"ו

ט' חוץ מענבים, שהמוצץ אפילו היין לבדו הבלוע בתוכם מברך בורא פרי העץ ... לפי שכל משקה היוצא מהפירות אין שם פרי עליו, חוץ מהיוצא מהזיתים וענבים.